

Wykop II/69 usytuowany na południe od wykopu I/69 eksplorowano działkami A, C, E. Działki przedzielające B i D nie były badane. Górną partię wykopu II zalegały warstwy nowożytnego nasypu sięgające w działce A do głębokości około 0,90 m, zaś na południu w działce E do głębokości około 0,35 m. Poniżej zalegała warstwa kulturowa w postaci intensywnie czarnej ziemi z zawartością materiału archeologicznego. Grubość warstwy wynosi około 0,5 m. Na badanym terenie stwierdzono ślady obiektów archeologicznych. W działce A odsłonięto fragment ziemianki o szerokości 1,5 m usytuowanej na linii wschód zachód oraz niewielką jamę przypuszczalnie posłupową. W działce E również natrafiono na fragmenty obiektów archeologicznych. Zarówno w warstwie kulturowej jak i w/w obiektach znaleziono wiele ułamków ceramiki, które najprawdopodobniej pochodzą z okresu rzymskiego. Nieco odmienna jest sytuacja na działce C wykopu II. Mianowicie od głębokości 1,6 m ciemna warstwa zagłębia się do około 3 m tworząc w profilu zagłębienie o kształcie miski z płaskim dnem szerokości około 1,15 m. Wypełnisko zagłębienia stanowi czarna ziemia zawierająca liczny przemieszany materiał archeologiczny w postaci ułamków ceramiki z okresu rzymskiego, ułamków ceramiki nowożytnej, zaś niektóre fragmenty naczyń wydają się pochodzić z okresu średniowiecznego. Trudno ustalić charakter badanego zagłębienia, można jedynie sugerować, że mamy tu do czynienia przypuszczalnie z fosą (?).

W wykopach III, IV, V, VII odkryto pod warstwami nasypu narożniki: północno-wschodni, północno-zachodni, południowo-wschodni oraz południowo-zachodni co pozwala na odtworzenie zarysu badanego budynku. W wykopie III odsłonięto również mur o szerokości około 0,6 m biegnący na linii północ-południe wyznaczający przypuszczalnie podział wewnętrzny wschodniej części budynku.

Badano również mury piwnic, które zachowały się na terenie „wyspy” do dnia dzisiejszego. W tym celu wytyczono wykop oznaczony VI/69. Odsłonięto mur ceglany stanowiący ścianę zamykającą piwnicę od strony wschodniej. Mur wykonany z wtórnie użytej, rozbiórkowej cegły palcówki był posadowiony na głębokości około 2 m od górnego poziomu nasypu.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono:

1) Istnienie budynku o kształcie prostokątnym, usytuowanego na osi wschód-zachód o wymiarach 35×15 m. Budynek przypuszczalnie pochodzi z wieku XVIII, natomiast został rozebrany prawdopodobnie pod koniec wieku XIX. Zarys odkrytego budynku jest zgodny z danymi zaznaczonymi na planie z roku 1896.

2) Istnienie warstwy kulturowej, obiektów i materiału archeologicznego świadczące o zasiedleniu tego terenu w okresie rzymskim.

3) Przypuszczalnie pierwotnie kulminacja terenu znajdowała się w części południowej „wyspy” (w obrębie działki E wykop II), teren zaś łagodnie opadał w kierunku północnym.

4) Warstwy nasypów nowożytnych pokrywające pierwotny poziom związane są przypuszczalnie z okresem funkcjonowania odkrytego budynku.

5) Nie stwierdzono natomiast występowania reliktyw starszej architektury. Domniemanym śladem starszej zabudowy może być istnienie przypuszczalnej fosy i występujący materiał archeologiczny prawdopodobnie pochodzący z okresu średniowiecznego.

6) Zachowane piwnice najprawdopodobniej nie stanowią części składowej obiektu architektonicznego; wykonane są z cegły, która może pochodzić z 1 połowy XVII wieku, choć nie wykluczone, że jest to cegła użyta wtórnie.

Stanowisko w Medyce pow. Przemyśl wymaga dalszych szerokoprzestrzennych badań archeologicznych.

Andrzej Koperski

Sprawozdanie z badań archeologiczno - architektonicznych prowadzonych na terenie zamku w Przemyślu w 1969 r.

Badania archeologiczno-architektoniczne na terenie wzgórza zamkowego w Przemyślu prowadzono od 24 października do 22 grudnia 1969 r. Prace finansował Powiatowy Konserwator Zabytków w Przemyślu. Z ramienia Muzeum Ziemi Przemyskiej badaniami kierował mgr Andrzej Koperski. Nadzór w zakresie odkryć architektonicznych sprawował doc. dr habil. Józef T. Frazik. Celem badań było odsłonięcie fundamentów czwartej niezachowanej baszty zachodniej, co miało posłużyć przygoto-

waniu dokumentacji do prac restauracyjnych na zamku. Ogółem przebadano obszar o powierzchni 110 m². Wytyczono cztery wykopy, które oznaczono nr I—IV/69 (plan ogólny).

Wykop I/69 — zlokalizowano po zewnętrznej stronie zachodniego narożnika kurtyny północno-zachodniej. Nie stwierdzono regularnego fundamentu muru. Wydaje się, że został on posadowiony na luźnie ułożonych kamieniach. W nasypie znaleziono sporą ilość ceramiki, szkła i fragmenty kafli nowożytnych.

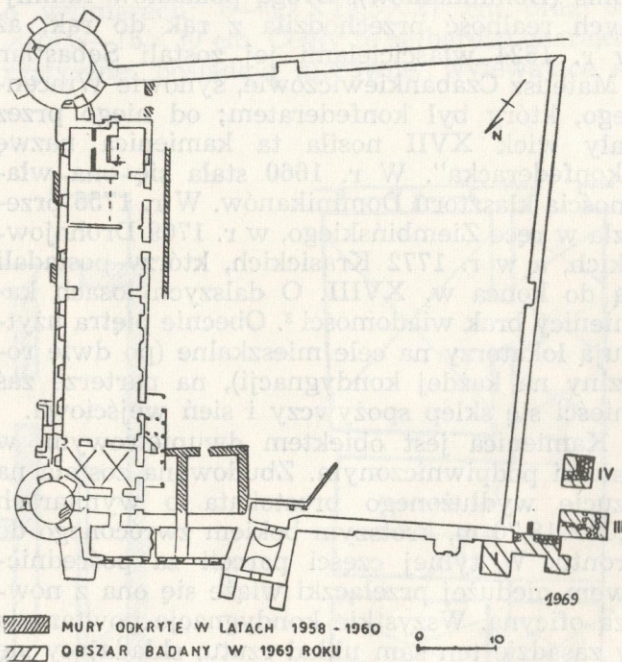
Wykop II/69 — usytuowano na przedłużeniu, w kierunku zachodnim, kurtyny północno-zachodniej (plan ogólny wyk. II. Przy obecnym zachodnim narożniku, na głęb. ok. 200 cm, pod luźno ułożonymi kamieniami, uchwycono krawędź oraz lico zewnętrzne kamiennie-ceglanego muru, stanowiącego przedłużenie kurtyny północno-zachodniej. Długość zachowanego odcinka muru wynosi 75 cm. Śledzono dalszy przebieg muru w kierunku zachodnim. Kolejny jego fragment odkryto w odległości 3,4 m od zachodniego narożnika. Długość odkrytego drugiego odcinka kamiennie-ceglanego muru kurtynowego wynosi 2,7 m, zaś zachowana wysokość 105 cm. W murze zaobserwowano występowanie cegły palcówki o wymiarach $28 \times 15 \times 8$ cm. Wchodzi on w południowo-wschodnią ścianę wykopu, został odsłonięty na szerokość 1,5 m. Nie zdołano uchwylić jego dalszego biegu w kierunku zachodnim, ze względu na przeszkodę w postaci drzewa. Mur posadowiony na głęb. ok. 240 cm, na zwietrzalej skale. Brakujący odcinek najprawdopodobniej został całkowicie zniszczony.

Wykop III/69 — wytyczono w celu odkrycia ewentualnych fundamentów baszty zachodniej. Pod warstwami nasypów na głęb. ok. 230 cm, odsłonięto kamienie, głównie otoczaki, powiązane jedynie żółtą gliną. Trudno było prześledzić prawidłowość w układzie kamieni. Poniżej na głęb. ok. 3,5 m wystąpił calec w postaci zwietrzalej skały piaskowca. Nie natrafiono na poszukiwane fundamenty baszty. Ze względu na występowanie skały na niewielkiej głębokości, można przypuszczać, że fundamenty baszty zostały całkowicie rozebrane.

Wykop IV/69 — usytuowano na przedłużeniu muru, domniemanego odcinka kurtyny południowo-zachodniej (plan ogólny, wyk. IV). Mur sięgał do głęb. ok. 100 cm. Poniżej zalegała warstwa nasypu. Na głęb. 140 cm odsłonięto przebadany wcześniej, tj. w 1961 r. przez doc. dr A. Żakiego, zachodni narożnik palatium. Szerokość ściany południowo-zachodniej palatium wynosi 230 cm, zaś ściany północno-zachodniej 150 cm. Stwierdzono, że zachowany odcinek muru nie ma przedłużenia w kierunku zachodnim. Być może jest to jedynie przemieszczony fragment muru rozebranej kurtyny południowo-zachodniej.

Ze względu na szczególną sytuację badanego terenu, napotyka się na trudności w wyjaśnieniu odkrytych reliktyw. W obecnej fazie badań można jedynie sugerować następujące wnioski:

1) Badany teren przeszedł na przestrzeni kilku wieków duże przeobrażenia, czego dowodem są warstwy nasypów. Istotna zmiana zaszła w drugiej połowie XVIII wieku, kiedy to rozebrano południowo-zachodnią część budowli zamkowej. Prace ziemne w tym rejonie były także prowadzone w trakcie zakładania parku w XIX wieku. Być może, w trakcie wymienionych robót zniszczono zarówno mury kurtyny południowo-zachodniej, jak i fundamenty poszukiwanej baszty zachodniej.

Ryc. 1. Przemyśl—Zamek. Rzut budowli zamkowej z zaznaczonymi wykopami i odkrytymi reliktywami w trakcie badań w 1969 r.

2) Odkryty fragment muru jest przedłużeniem kurtyny północno-zachodniej.

3) W wyniku dotychczasowych badań nie odkryto fundamentów baszty zachodniej. Jedynie dane źródłowe, oraz nieznaczące ślady wskazują na jej istnienie. Najprawdopodobniej uległa ona również rozbiórce w XVIII wieku. Brak danych nie pozwala na odtworzenie jej kształtów, wymiarów oraz charakteru murów.

4) Sugeruje się, po szczegółowej analizie wyników dotychczasowych poszukiwań, kontynuację prac archeologiczno-architektonicznych głównie w południowo-zachodniej partii wzgórza zamkowego.

Renata Frazikowa

Tzw. badania architektoniczne kamienicy w Rynku 3 w Przemyślu

Kamienica wchodzi w skład zwartej zabudowy północnej pierzei rynku. Jak większość pozostałych zabytkowych domów w Przemyślu,

nie posiada ona żadnej monografii, ani studium historyczno-architektonicznego. Ogólne dane, dotyczące tylko stosunków własnościowych zebrał